

RIKU KORKKI

JÄÄTÄVÄ KONE

PEKKA KOSKELAN
TARINA

TAMMI

PIKALUISTELUN MAAILMANENNÄTYSMIES

RIKU KORKKI

JÄÄTÄVÄ KONE

PEKKA KOSKELAN
TARINA

TAMMI

HELSINKI

© RIKU KORKKI JA TAMMI 2021

TAMMI ON OSA WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖTÄ

ISBN 978-952-04-2536-4

PAINETTU EU:SSA

SISÄLLYS

LÄHTÖ	7
OLEN TERÄSMIES!	9
1. SATUTETUT ON KOVIMPIA	11
2. AINUTLAATUISTA VALMENNUSTA JA RUUTIA	18
3. YLIKUORMAA ARMEIJASSA	33
4. SUOYRJÖ JA BENSALIHAA KIINASSA	38
5. ISO MOUKARIMIES JA PIENI GRILLIMIES	51
6. NYRKKIUHO JA SÄHKÖSOKKI LENTOKONEESSA	55
7. KOVA HEITTO JA VOITONNÄLKÄ.....	65
8. KUNNIAMERKKI AJAN YLI	68
9. KUN KAIKKI MURTUU.....	79
10. HIENHAJU JA YKSI MUNKKI LIIKAA	94
11. HUUTOA HIERONTAPÖYDÄLLÄ.....	97
12. PALJON RAHAA, KAUKANA RAHAMIEHESTÄ.....	101

13. KUULUISA KYKKY	115
14. PALASET LOKSAHTAVAT	118
15. AIR TO THE MAX.....	131
16. ISOVELI.....	145
17. ASS UP IN THE AIR.....	151
18. LÖYSÄSSÄ DOPINGHIRRESSÄ.....	156
19. ONKS HALLII NÄKYNY?	170
20. TOISESTA MAAILMASTA JA TÄHDET MAAILMALTA	176
21. HAPPOVANKILA JA KUOLEMANVAARA	185
22. PASI SIRKUKSEN JOHTAJANA.....	192
23. KOSINTA.....	209
24. OSALLISTUMISELLAKIN ON VÄLIÄ.....	213
25. TÄSTÄ POJASTA TULEE HUIPPU!.....	227
26. URAN JÄLKEEN.....	236
MAALI.....	249
PEKKA KOSKELAN TREENILIITE.....	252
PEKKA KOSKELAN URA	287
PEKKA KOSKELAN URAN TILASTOT	288
KIIITOKSET	297
LÄHTEET	302

L Ä H T Ö

Nojailen aitaan urheilukentällä. Minua hävettää. Kuuntelen, kun toinen huippu-urheilija kertoo, miten hienosti harjoitukset ovat sujuneet. En kehtaa sanoa, kuinka kovaa ja paljon olen itse treenannut. Määrät ovat aivan levottomia muihin verrattuna. Siksi vain nyökkäilen. Kehun, miten hyvältä kuulostaa. Parempi olla muuten ihan hiljaa.

Mutta nyt on tullut aika kertoa. Kyykyt, hapot ja oksennukset. Teräshelvetit. On huudettu naama punaisena Olympiakomitean pomollekin. Hän oli sitä mieltä, että tietää paremmin. Aika harva toinen on kuitenkaan saanut nimeään ME-tauluun, mutta neuvoja ja vastustajia on riittänyt.

Olen ollut löysässä hirressä dopingtestien vuoksi, vaikka harvaa suomalaista on kusetettu yhtä paljon. Sain myös opetella jo pienenä poikana, kuinka julma paikka tämä maailma voi olla. Rikottua eivät silti saaneet.

Tulin pakkasesta ja tuulesta, räntäsateesta. Ei ollut hallia päällä. Menin läpi suosta, kurvasin paikalle komeimmalla autolla ja hiljensin hallit. Yksin ei onneksi tarvinnut kulkea. Läheisten, kaverien, valmentajien ja huoltojoukkojen apu on ollut korvaamaton.

Tämä on tarinani. Perässä voi kokeilla tehdä. Haastan kaikki nuoret urheilijat yrittämään. Se voi olla uskomaton matka.

Yksi asia on myös varma. Reikäpään mainetta en ota. Kaikkea sitä analyysin määrää. Ajattelun oppimista. Sport lifestyle. Competition result.

Prkele.

– Pekka Koskela

OLEN TERÄSMIES!

Oranssi pyörä odottaa lähikaupan pihassa. Poika on saanut sen juuri käyttöön, kun kulkupeli on jäänyt pieneksi pari vuotta vanhemmalle Pasi-isoveljelle. Arja-äiti käskee lapsiaan odottamaan pihassa, kunnes ostokset on tehty. Yksin ei saa lähteä mihinkään. Mutta pyörä kiiltelee, houkuttaa.

Poika päättää ottaa riskin. Vauhti kiihtyy ihanasti. Ympäristö pitäisi tietysti muistaa katsoa, mutta eihän sitä kaikkea pysty nelivuotiaan järjellä.

Auto peruuttaa parkkipaikalla.

Sitten pamahtaa.

Pysähdys on tyly.

Kylkeen ajanut poika lentää selälleen ja alkaa huutaa kuin palosireeni. Päälle peruuttanut nuori nainen on järkyttynyt. Kuinka pahasti kävi?

Onneksi viereisessä liikkeessä sattuu asioimaan lääkäri. Hän tulee paikalle ja arvioi, että poika näyttää olevan päällisin puolin kunnossa. Ambulanssi olisi silti hyvä hälyttää.

Kaatuessa pojan jalka on jäänyt takarenkaan alle, mutta luojan kiitos kumisaappaasta. Kun se ottaa iskun vastaan rutisten murskaksi, varpaat ja jalkaterä pääsevät luiskahamaan pois alta. Samalla taitaa pelastua uskomaton luku suomalaista urheiluhistoriaa.

Pasi-veli polkee tuhatta kotiin hälyttämään myös Markku-isän apuun. Isä saapuu paikalle henkiahieverissä rakennustyömaalta. Perheen omakotitalo nousee parhaillaan Jyväskylään.

Potilas saatellaan koko joukolla ambulanssin perälle. Siellä huuto jatkuu, koska poika pelkää valkotakkisia. Molemmilla perheen lapsilla on ollut liian monta korvatulehdusta pienenä.

Sairaalassa lääkäri toteaa kuvista, ettei murtumia ole. Nukahtaa tosin ei saisi mahdollisen päavamman vuoksi.

Kohta silmät ovat kuitenkin ummessa. On päiväuniaika.

Kun perhe pääsee takaisin kotiinsa, takkahuoneeseen tehdään potilassänky uniaan jatkavalle toipilaalle. Suunnitelma on, että jokainen käy vuorollaan herättämässä ja tarkistamassa voinnin aivotärähdyksen varalta.

Äiti on vuorossa ensimmäisenä. Poika herää säpsähtäen.

– Olen teräsmies! pikkumies huudahtaa. Missä minun pyöräni on?

I. SATUTETUT ON KOVIMPIA

Teräsmies on nimeltään Pekka Koskela. Kaikkea hängkään ei kuitenkaan kestä ilman ajoittaista paikkausta sairaalassa, sillä pikkumies tykkää hauskuuttaa Pasi-veljeään ja muita kavereitaan ajamalla pyörällä ojaan niin, että lentää sarvien yli. Hurjapäisyyden ohessa kulkee päättäväisyys. Kun oranssi ykköstykki vaihdetaan kolmipyörään autotärskyn jälkeen, hitaasti hinkkailu ottaa koville.

Pekka suuntaakin juttusille naapurin tytön äidin luo, kun on bongannut sieltä juuri sopivan kokoisen menopelin itselleen. Hinnaksi sovitaan 50 markkaa. Arja-äiti suostuu, kun päättelee, ettei naistenmallisella pyörällä voisi rallata aivan niin paljon. Se saattaa pitää osin paikkansa, mutta mikään pyörä ei ole turvallinen, jos sillä suorittaa ojaanajoa tai toista mielipuuhaa: kurvailua ilman käsiä silmät kiinni.

Markku-isä päättää kanavoida poikien energiaa urheilun. Ensimmäinen harrastus on jääkiekko JYPin junnuissa. Harrastus jatkuu Seinäjoella, kun perhe palaa parin vuoden päästä Etelä-Pohjanmaalle, mistä vanhemmat ovat kotoisin.

Muuton jälkeen suurin löytö on Seinäjoen jäähallin vieressä oleva iso tekojäärata. Siellä kiitävät pikaluistelijat. Isä ihastuu jalolta näyttävään lajiin – pojat vauhtiin.

Perään veljekset innostuvat lähes kaikista tarjolla olevista harrastuksista. Sähköteknikkona työskentelevä isä on päättänyt, että koska omat koulut jäivät vähiin, hän hankkii lisää henkistä pääomaa itselleen ja pojilleen tekemällä urheilusta korkeakoulun. Keksivät lapset minkä tahansa harrastuksen, isä kyllä kannustaa ja vie.

Tuo päätös pelastaa myös pienen pojan elämän, kun piina alkaa koulussa.

Perhe jatkaa jo kerran hyväksi todetulla elämän pohjapiirustuksella, kun omakotitaloa laitetaan taas pystyyn. Tällä kertaa Pohjan kaupunginosaan, joka sijaitsee Seinäjoen ja Nurmon rajalla. Keskustaan polkaisee kymmenessä minuutissa, ja maamerkinä on Hankkijan rehutehtaan harmaa betonitorni, joka nousee korkealle viereisellä teollisuusalueella.

Pekka menee vuonna 1989 ensimmäiselle luokalle Pohjan koulun ala-asteelle, Pasi-veli kolmannelle. Alku sujuu hyvin, mutta toisella luokalla nuorempi veljistä otetaan silmätikuksi.

Se vain tapahtuu yhtenä päivänä. Koulun kauhu iskee. Alkaa helvetillinen höykytys. Luokan kauhukakara haukkuu hörökorvista. Lyö ja potkii päälle. Hävitys on muutenkin sitä luokkaa, ettei välituntivalvoja ehdi mitään muuta kuin juosta tuon yhden pirun perässä.

Sitten kiusaajiin liittyy muutama muu poika. Perässä seuraa koko luokka. Dumbo-korva, Finnair. Lyhyt ja laiha poika korvanlehdet kallellaan. Kiusaajille on vaikea sanoa vastaan, kun kaikesta hurjapäisyydestään huolimatta hän on hyvin ujo ja hiljainen. Niin vähäsanainen, että jos tämän tarinan kertoisi omin sanoin tuo kahdeksanvuotias poika, vuorossa olisi jo teoksen viimeinen kappale.

Väijytyksiä on koulu- ja treenimatkoilla vähintään muutama viikossa, monesti useita päivässä. Koulutiellä kuljet-

tavana on suuntaansa kilometrin mittainen taistelutanner, jossa muut pojat iskevät sulkemalla tien. Välillä lyönnit osuvat, välillä hän ehti alta pois pyörällään.

Onneksi lähimaastossa on kuitenkin muutama oikeakin kaveri. Yksi parhaista on Tappi, joka on luokan pienimpiä Pekan tapaan. Nykyään Tappikin on sentään 190-senttinen.

Ensimmäinen itku tulee kotona puolen vuoden kiusaamisen jälkeen. Pekka ilmoittaa vanhemmilleen, ettei halua mennä kouluun. Se on kuitenkin harvinainen itku.

Kukaan ei osaa aavistaa, mitä kaikkea poika joutuu kes-tämään. Välillä hiusmallia katsotaan äidin kanssa niin, että korvat jäisivät piiloon tai valitaan päähän syvälle uppoavaa lätsää. Varsinaista syytä Pekka ei kuitenkaan paljasta.

Pasi-velikin polkee Pohjan kauhukakaroita karkuun. Hänen kohdallaan kiusaaminen on kuitenkin satunnaista. Edes isovelji ei oikein ymmärrä Pekan kohtaloa, kun pikkuveljet tapaavat aina muutenkin kulkea vähän valittaen perässä.

Iso apu veljeltä tulee vahingossa, esimerkillä. Pasi kokei-lee ensin erilaisia harrastuksia, Pekka tulee perässä – vielä paljon suuremmalla intohimolla ja kattauksella. Jääkiekkoa, jalkapalloa, pikaluistelua, yleisurheilua, han moo dota, lentopalloa, painia, pesäpalloa, RC-autoilua, mikroautoilua, haitarinsoittoa...

Urheilussa Pekka ei jää jälkeen muista, vaikkei loistakaan poikkeuksellisena sporttisankarina. Hän haluaa kuitenkin näyttää, että pystyy kehittymään muita kovemmaksi ja nopeammaksi, kiusatun vastakohtaksi. Urheiluharrastuk-sissa kaikki myös ovat samanhenkisiä. Kukaan ei hauku ja uusia kavereita saa helposti. Nyt pidetään hauskaa! Seuraverkkarit ovat polvesta rikki jo kahden viikon käytön jälkeen.

Monesti päivässä on kolmen eri lajin treenit, ja energiantarve on valtava jatkuvassa harjoitusrumbassa. Läheisestä leipomosta saattaa tarttua mukaan välipalaksi kahdeksan kermamunkin pussi, jonka Pekka ahmii yhdeltä istumalta. Nälkä on silti aina. Nopea nestetankkaus kotona on vaikkapa startterina lasillinen maitoa ja perään kolme litraa Jaffaa.

Urheilun tuomat hevosvoimat näkyvät myös uudenlaisena arvostuksena. Yksi kiusaajista on kiekkoilija, joka ihmettelee, kun ei enää pärjää luistelussa läheisen kaukalon peleissä. Tämän jälkeen myöhemmin SM-liigassakin pelannut kiekkomies alkaa kohdella häntä reilusti.

Pahimmat terrorisoijat eivät kuitenkaan koskaan jätä rauhaan. Kauheinta on jatkuva uhka henkisestä ja fyysisestä väkivallasta. Odottaako julmin kiusaajakaksikko jossain apupoikineen? Revityt farkkurotsit päällä, vieressä mopo, takin selässä Nirvanan logo, pitkä tukka, urheilu nolla ja tupakka jo huulessa.

Kurjana päivänä nimittely ja räksytys alkavat heti aamusta, jatkuvat luokassa, välitunneilla ja päättyvät kahakkaan leikkipuistossa. Voimien kasvaminen luo onneksi vähän turvallisuudentunnetta. Viidennellä luokalla kiusattu pystyy jo iskemään takaisin. Yhdestä väijytyksestä Pekka puskee läpi lyömällä ensimmäistä kiusaajaa kunnolla tauluun. Se tekee riveihin yhden pojan mentävän aukon. Aiemman paniikissa karkuun polkemisen sijasta hän saattaa myös yrittää potkaista vierellä jahtaavaa mopoa sarveen niin, että alaikäinen kuski lentäisi ojaan.

Liian rohkeaksi ei kuitenkaan ole varaa ryhtyä. Vastustajille kun ilmestyy myöhemmässä vaiheessa puukkojakin mukaan. Pieni mies punnitaan huolella.

– Sen minä opin, että kun saat kahdeksanvuotiaasta asti riittävästi paskaa ilman syytä, ihmisestä on katsottu kaikki

sävyt. Elämässä ei tarvitse myöhemmin ihan jokaista pikkuaasia jännittää, Pekka kertoo.

– Joskus jätiin koulupäivän väliin, kun spedit olivat niin kuumana. Aikuisille puhuin aina vasta sitten, kun oli aivan pakko. Ei noista sitten oikein kukaan tiennyt. Nykyään kannustetaan kertomaan asioista opettajille ja vanhemmille. Tuohon aikaan meno oli vielä täysin erilaista. Asiat pyörivät lähinnä pikkujunnarin oman ihon alla.

Ironista on, että Pekka saa hymypoikapatsaan viidennellä luokalla.

– Hymy oli usein tiukassa. Olin aika omissa maailmoissani. Sitä oli vain hiljaa ja hämmentynyt. Mietti jatkuvasti, koska tulee taas jotain.

– Onneksi urheilussa olen aina saanut olla juuri sellainen kuin haluan. Sitä voi kutsua osin pakotieksi, mutta se auttoi myös ymmärtämään, ettei maailma ole kaikkialla sellainen kuin Pohjan perukoilla.

Ei ole klisee, kun puhutaan pelastuksesta urheilun ja liikunnan kautta.

– Tehdään vaan yhdessä jotain hauskaa. Iso viesti on, että sinne saa mennä toteuttamaan itseään sellaisena kuin on.

Yläasteikäisenä Pekka nousee oppilaskunnan hallitukseen. Oma henkinen kasvu auttaa ymmärtämään tuskan vuosia paremmin. Vika ei ollut itsessä. Monella pahimmista kiusaajista menee vuosi vuodelta huonommin. Yhden isä on vankilassa, toisen kuollut. Koko touhun aloittanut häirikkö on siirretty koulukotiin jo neljännellä luokalla.

Piinaajista tulee piinattuja. Osa päätyy linnaan, osa mullan alle.

– Se on niin perseestä, kun tuollaisia yrität miellyttää. Pelkää ja kiemurtelet. Et tajua, kenessä se vika oikeasti on. Ei sitä pikkupoikana ymmärrä.

Kiusaaminen jatkuu kuudennelle luokalle asti. Silloin asiaan puututaan perin pohjin luokanopettajana toimineen rehtorin johdolla. Asiasta puhutaan koko luokan kanssa.

Osin ollaan jo jälkijunassa. Pekan kaveripiiri on kasvanut urheilun myötä niin laajaksi ja vahvaksi, ettei kiusaajista oikein ole enää vastusta, vaikka yrittäisivät.

Rehtori avustaa lapsia tekemään sovinnon myös toisella tavalla – tässä asiassa takuuvarmasti tahtomattaan. Kiusattu ja kiusaajat ovat ensimmäisen kerran samalla puolella, kun välituntivalvojana toiminut reksi yllätetään liputuspäivänä. Rehtori on juuri laskemassa siniristilakanaa, kun oppilaat ottavat hyppynarun ja pyörittävät koulun pomon tankoon kiinni.

– Se oli vertauskuvallinen hetki. Äidinkielen tunti vaihtui vapauteen, vaikka reksi yritti kovasti käskyttää meitä lipputangan varresta.

Pekka sanoo, ettei moni opettaja tai rehtori ymmärrä vieläkään vastuutaan. Hän ei kertonut kiusaamisesta kotonaan osin siksi, koska tiesi, mitä sitten tapahtuisi. Jos vanhemmat olisivat puuttuneet asiaan ja tieto olisi levinnyt, se olisi ollut kuin löpöä liekkeihin.

– Kaikkihan yrittävät hyvää vanhemmista lähtien, mutta lankojen pitää pysyä opettajan käsissä. Jos vanhempien sanomisia käytetään lyömäaseena, se saa aina kiusaajat vielä enemmän raivoihinsa.

– Nuhtelut unohtuvat yhdessä välitunnissa. Kun on jo valmiiksi haukkumanimiä ja muuta, ei päälle tarvita, että kiusattu haukutaan nössöksi siitäkin, kun vanhemmat on sotkettu mukaan. Se on pahinta mahdollista.

Vaikka nuoruudessa koetut asiat käyvät enää harvoin mielessä, jäljen ne silti jättivät. Nimet, kasvot ja teot ovat yhä hyvin mielessä. Vieläkään ei kiinnosta olla tekemisissä vanhojen kiusaajien kanssa. Niin syvälle se meni.

Nyt ei puhuta koulukavereista, jotka saattoivat haukkua muiden mukana pari viikkoa. Listalla ovat vuosien ajan systemaattisesti ympäristöään tuhonneet nuoret.

Moni asuu yhä Seinäjoella.

– Jos joku noista tyypeistä meinaa tulla vastaan arkielämässä, kävelen kyllä toiseen suuntaan.

– Joku on nykyään yrittäjäkin, mutta ei voisi vähempää kiinnostaa. Vielä vähemmän minulla on ymmärrystä vanhempia kohtaan, jotka kasvattavat lapsensa tuollaisiksi kusi-päiksi. Täytyy vaan toivoa, etteivät minun kiusaajani siirrä sitä perintöä enää omille lapsilleen.

Helpolla luottamusta ei saa muutenkaan.

– Olen aika valikoiva siitä, kuka saa tulla elämäni. Sen kaiken läpi puskeminen opetti myös ainutlaatuista periksi-antamattomuutta, joka on hyvinkin saattanut olla ratkaiseva tekijä urheilu-urallani.

– Satutetut on kovimpia.

MITEN KOVAKSI VOI TULLA, KUNNES FYSIIKAN RAJAT TULEVAT VASTAAN?

Koulukiusatun ja laihan pikkupojan sisältä löytyi hämmästyttävä ruutitynnyri, joka vei pikaluistelijan ulkojäiltä aina maailmanennätykseen asti viimeisenä suomalaisurheilijana olympialaisten tehohajissa sitten Jani Sievisen.

Suolla tuli oksennus ja hurjien treenien jälkeen silmät muuttuivat hapoista verenpunaisiksi. Rahaa urheilu-unelmiin tehtiin remonttihommilla huippuvuosinakin. Viholliset löivät rajusti ulkomaita myöten. Lopulta kaikki oli romahtaa, kun terät eivät kestäneet hirvittäviä potkuja.

Moninkertainen arvokisamitalisti, mystinen teräsmies Pekka Koskela, paljastaa vihdoin, miten yksi Suomen urheiluhistorian kovimmista koneista luotiin. *Jäätävä kone – Pekka Koskelan tarina* on kertomus perheen yhteisestä ponnistuksesta, ainutlaatuisesta valmennussuhteesta ja murtomattomasta veljeydestä.

**TEOS SISÄLTÄÄ PEKKA
KOSKELAN TREENILIITTEEN.
HARJOITUSOHJELMAT OVAT
HERÄTTÄNEET KIINNOSTUSTA
ULKOMAILLA ASTI.**

www.tammi.fi

99.1

ISBN 978-952-04-2536-4

Kannen valokuva: Lari Järnefelt